

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2014/117
Karar Sayısı : 2014/111
Karar Günü : 25.6.2014
R.G. Tarih-Sayı : Tebliğ edildi

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : İstanbul 3. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 1- 29.6.2011 günlü, 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, 8.8.2011 günlü, 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle değiştirilen (ç) bendinde yer alan *"Her tür ve ölçekteki.", ".ve bunların uygulanmasına.", ".ve bunların uygulanmasını sağlamak.", ".mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler üzerinde yapılacak her türlü yapı,"* ve *"ve başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarelerce ruhsatlandırma yapılmaması halinde resen ruhsat ve yapı kullanma izni vermek."* ibarelerinin,

2- 3.5.1985 günlü, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9. maddesinin birinci fıkrasında yer alan *"gerekli görülen hallerde,."* ibaresi ile *"veya içerisinden veya civarından demiryolu veya karayolu geçen, hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme planlarının tamamını veya bir kısmını, ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi vererek ve gerektiğinde işbirliği sağlayarak yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve re'sen onaylamaya yetkilidir."* bölümünün,

Anayasa'nın 126. ve 127. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Doğal ve kentsel sit alanı sınırları içinde kalan parsel ile ilişkin 1/5000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı ile 1/1000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planı tadilatlarının iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırılığı iddiasını ciddi bulan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

II- İTİRAZ KONUSU YASA KURALLARI

A- 644 sayılı KHK'nin 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının itiraz konusu ibareleri de içeren (ç) bendi şöyledir:

"MADDE 2- (1) Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevleri şunlardır:

ç) **Her tür ve ölçekteki fiziki planlara ve bunların uygulanmasına yönelik temel ilke, strateji ve standartları belirlemek ve bunların uygulanmasını sağlamak, Bakanlar Kurulunca yetkilendirilen alanlar ile merkezi idarenin yetkisi içindeki kamu yatırımları, mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler üzerinde yapılacak her türlü yapı, milli güvenliğe dair tesisler, askeri yasak**

bölgeler, genel sığınak alanları, özel güvenlik bölgeleri, enerji ve telekomünikasyon tesislerine ilişkin etütleri, harita, her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını, parselasyon planlarını ve değişikliklerini resen yapmak, yaptırmak, onaylamak ve başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarelerce ruhsatlandırma yapılmaması halinde resen ruhsat ve yapı kullanma izni vermek."

B- 3194 sayılı Kanun'un 9. maddesinin itiraz konusu ibare ve bölümü içeren birinci fıkrası şöyledir:

"İmar planlarında Bakanlığın yetkisi:

Madde 9- Bakanlık gerekli görülen hallerde, kamu yapıları ve enerji tesisleriyle ilgili alt yapı, üst yapı ve iletim hatlarına ilişkin imar planı ve değişikliklerinin, umumi hayata müessir afetler dolayısıyla veya toplu konut uygulaması veya Gecekondu Kanununun uygulanması amacıyla yapılması gereken planların ve plan değişikliklerinin, birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planlarının veya içerisinden veya civarından demiryolu veya karayolu geçen, hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme planlarının tamamını veya bir kısmını, ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi vererek ve gerektiğinde işbirliği sağlayarak yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve re'sen onaylamaya yetkilidir."

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, Raportör Ayhan KILIÇ tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu, itiraz konusu yasa kuralları ve dayanan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda, bu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmayla yetkilidir. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için, elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir.

KHK'nin 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendinde yer alan "*Her tür ve ölçekteki."* ve "*.ve bunların uygulanmasına."* ibareleriyle, her tür ve ölçekteki fiziki planlara ve bunların uygulanmasına yönelik temel ilke, strateji ve standartları belirleme görev ve yetkisi; "*.ve bunların uygulanmasını sağlamak."* ibaresiyle ise belirlenen ilke, strateji ve standartların ilgili idarelerce uygulanmasını sağlama görevi ve yetkisi Çevre ve Şehircilik Bakanlığına verilmektedir. İtiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davanın konusu, koruma amaçlı nazım ve uygulama imar plan değişiklikleri olup uyuşmazlığın, fiziki planlara ilişkin temel ilke, strateji ve standartların belirlenmesi veya bunların uygulanmasının sağlanmasıyla herhangi bir ilgisi bulunmamaktadır.

KHK'nin 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendinde yer alan "*.ve başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarelerce ruhsatlandırma yapılmaması halinde resen ruhsat ve yapı kullanma izni vermek."* ibaresiyle Bakanlığa, Bakanlar Kurulunca yetkilendirilen

alanlar, merkezî idarenin yetkisi içindeki kamu yatırımları, mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler üzerinde yapılacak her türlü yapı, milli güvenliğe dair tesisler, askeri yasak bölgeler, genel sığınak alanları, özel güvenlik bölgeleri, enerji ve telekomünikasyon tesisleri ile sınırlı olarak başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarelerce ruhsatlandırma yapılmaması hâlinde resen ruhsat ve yapı kullanma izni verme yetkisi tanınmaktadır. İtiraz başvurusunda bulunan Mahkemede bakılan davanın konusu, koruma amaçlı nazım ve uygulama imar plan tadilatları olup uyumsuzluk, ruhsata ilişkin olmadığı gibi söz konusu planlar da yukarıda belirtilen alanlarla ilgili değildir.

KHK'nin 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendinde yer alan *"mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler üzerinde yapılacak her türlü yapı,"* ibaresiyle, mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler üzerinde yapılacak her türlü yapı ile ilgili her tür ve ölçekteki planların yapılmasına ilişkin esasları belirleme ve bunlara ilişkin her tür ve ölçekteki harita, etüt, plan ve parselasyon planlarını gerektiğinde yapma, yaptıрма ve resen onaylama görev ve yetkisi; Kanun'un 9. maddesinin birinci fıkrasında yer alan *"gerekli görülen hallerde,"* ibaresi ve *"veya içerisinden veya civarından demiryolu veya karayolu geçen, hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme planlarının tamamını veya bir kısmını, ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi vererek ve gerektiğinde işbirliği sağlayarak yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve re'sen onaylamaya yetkilidir."* bölümüyle de gerekli görmesi durumunda, içerisinden veya civarından demiryolu veya karayolu geçen, hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme planlarının tamamını veya bir kısmını, ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi vererek ve gerektiğinde işbirliği sağlayarak yapma, yaptıрма, değiştirme ve resen onaylama görev ve yetkisi Bakanlığa verilmiştir. İtiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davaya konu nazım ve imar planı tadilatları, sit alanlarına ilişkindir. Sit alanlarının yukarıda belirtilen yerlerden olmadığı açıktır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kuralların başvuruda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine karar verilmesi gerekir.

IV- SONUÇ

A- 29.6.2011 günlü, 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, 8.8.2011 günlü, 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle değiştirilen (ç) bendinde yer alan *"Her tür ve ölçekteki,"*, *"ve bunların uygulanmasına,"*, *"ve bunların uygulanmasını sağlamak,"*, *"mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler üzerinde yapılacak her türlü yapı,"* ve *"ve başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarelerce ruhsatlandırma yapılmaması halinde resen ruhsat ve yapı kullanma izni vermek."* ibarelerinin,

B- 3.5.1985 günlü, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9. maddesinin birinci fıkrasında yer alan *"gerekli görülen hallerde,"* ibaresi ile *"veya içerisinden veya civarından demiryolu veya karayolu geçen, hava meydanı bulunan veya havayolu veya denizyolu bağlantısı bulunan yerlerdeki imar ve yerleşme planlarının tamamını veya bir kısmını, ilgili belediyelere veya diğer idarelere bu yolda bilgi vererek ve gerektiğinde işbirliği sağlayarak yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve re'sen onaylamaya yetkilidir."* bölümünün,

Esas Sayısı : 2014/117
Karar Sayısı : 2014/111

itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu ibarelere ve bölüme ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 25.6.2014 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Başkanvekili

Haşim KILIÇ

Serruh KALELİ

Alparslan ALTAN

Üye

Üye

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Üye

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Burhan ÜSTÜN

Engin YILDIRIM

Üye

Üye

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Hicabi DURSUN

Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2014/117
Karar Sayısı : 2014/111

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M. Emin KUZ

Üye

Hasan Tahsin GÖKCAN